

Een „kinderlijke” Industrie

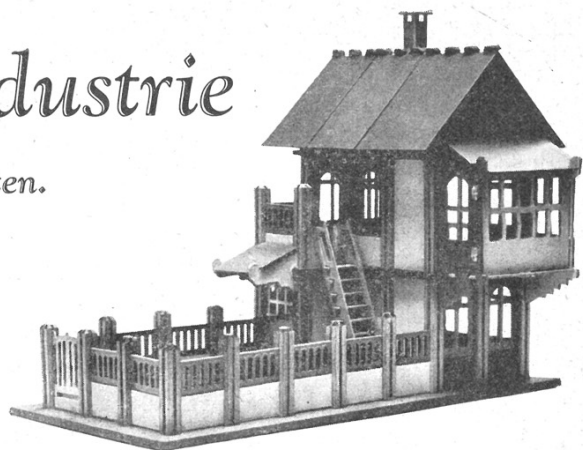
Zware machines en lichte producten.

„Uw spel zij leeren, uw leeren zij spel”.

Ja, zoo stond het als een sympathiek spreukje in onbeholpen kriebelletertjes gebrand in een plankje, dat met twijfelachtig succes de vestibule van ons schoolgebouw trachtte te versieren.

Natuurlijk lag het aan ons. Wij snapten er niet al te veel van. Als we speelden, dachten we niet aan leeren! Onder het leeren speelden we wel eens, soms wel eens te veel. Dan kwamen onherroepelijk en vóór dat je het goed wist, de strafregels: „Ik mag niet . . . , ik moet . . . enfin overbekend! Dan piekerden we toch wel eens over dat plankje in de vestibule, hoewel niet lang, want ons schooljongens-brein vermoede zich niet graag met het oplossen van onbegrijpelijke ongerijmdheid . . .

Een suizend, zacht-steunend geluid verstoorde deze jeugdoverpeinzingen. Wij stonden weer in het heden . . . omringd door een groot aantal dreunende, zuchtende persen en klapperende drijfriemen.

Het eindproduct, een miniatuur-bouwwerk van cartonnen onderdeelen.

Wij waren gekomen om „speelgoed” te zien maken. Wij *zagen* speelgoed maken! Een geweldenaar, die groote pers . . . handig steekt de arbeider een plaat gekleurd karton in den even gapenden muil van het imposante monster, die zich dadelijk weer sluit. Ritselend vallen een reeks groene speelgoed-venstertjes in een bak. We treffen het. Het is juist wisselen van stempel. Eén kartonnen venstertje is er in achtergebleven en doet kinderlijk-onwaarschijnlijk aan in die zware stalen matrijs. „Nu gaat hij even daken maken”, kondigt onze begeleider aan.

De nieuwe, thans driehoekige stempel wordt geplaatst en even later ritselen de rood kartonnen daken uit den geduldigen geweldenaar, die zuigend perst en bergen rood karton verslindt.

Wij gaan verder. „Dat machientje daar”, wijst onze gids, „net zoo’n kolos als de venstertjes-pers, scharft de balkjes en voorziet ze meteen van groeven. Die daar naast, ponst gotische ramen . . . kijk, die zijn van wit karton!”

Wij vervolgen onze tocht. Plotseling, . . . daar staat het beroemde sprookjeskasteel! „Het resultaat” zegt onze geleider. Wij zijn stellig nog niet oud genoeg, want opgetogen verbazing maakt zich van ons meester als we een miniatuur-bouwwerk in frissche, helle kleuren, groen, rood, bruin, vóór ons zien. Onze gids neemt heel het kunstige bouwwerk als een veertje op. We willen hem met een onwillekeurig gebaar tegenhouden: „Niet omgooien!” Geen nood! Het kleine, groote bouwwonder zweeft rustig, op handen gedragen, in de lucht. Alles blijft staan. Niets valt om! — Jongens, dat is een groot voordeel. Als we daar de bouwdozen uit *onzen* tijd bij vergelijken! Vóór dat je aan de tweede verdieping toe was, lag de heele zaak al weer in „puin”!

Hier, links, het magazijn van de onderdeelen. Er zijn dozen met 1135 verschillende onderdeelen en hier kunnen duizende dozen gepakt worden. Geroutineerde handen, aan lange paktafels, grijpen venstertjes, grondplaten, balkjes, muurtjes en daken en rangschikken ze keurig in de frissche roode dozen. Ja, ’t is druk. De feestdagen staan voor de deur en duizende kleine bouwmeestertjes in binnen- en buitenland wachten op hun „materialen”.

„Een merkwaardige industrie”, meenen wij. „Een

Het inpakken van „bouwmaterialen”

mooie industrie" verbetert ons de fabrikant met overtuiging. „Jaren hebben wij gezocht en verbeterd. Nu zijn wij tevreden, nu wij meenen, het antwoord gegeven te hebben op de vraag: „Welk speelgoed is geschikt voor onze kinderen?" Het ligt voor de hand, dat het iets moest zijn, dat in zich zèlf de eigenschap heeft, hun volle aandacht bezig te houden en tevens hun fantasie op te wekken, m.a.w. het moest iets zijn, waarin ze: **L e v e n!**"

Boven: Een arbeider achter de „venstertjespers"; na een reep gekleurd carton in de machine te hebben gestoken, laat hij door een druk met den voet op een pedaal den „gapenden muil" dichtklappen, zoodat er een raampje wordt uitgeponst. Duidelijk ziet men, welk een zware machines noodig zijn voor het maken van het als een veertje zoo lichte speelgoed! In deze machine waren op op het oogenblik der opname de matrijs en stempel voor de „gothische vensters" gemonteerd, zooals het product op de werkbank toont.

Beneden: De stalen stempels en matrijzen, waartusschen de onderdeelen worden uitgestampt. Links die voor de daken, rechts die voor de gewone ramen, welke men op den voorgrond ziet liggen.

